

Krisledningsplan för Örebro kommun

Handlingsplan vid extraordinära händelser

PROGRAM

Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY

Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

STRATEGI

Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för Prioritering.

HANDLINGSPLAN

Beskriver konkreta mål och åtgärder.

RIKTLINJER

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande.

Beslutad av Kommunstyrelsen, den 24 mars 2020, § 69

Dokumentansvarig på politisk nivå: Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Säkerhetsenheten

Innehåll

Hantering av extraordinära händelser	4
Bakgrund.....	4
Syfte	4
Vad är en kris?.....	4
Krishantering i Örebro kommun	5
Övergripande mål och inriktning för Örebro kommuns krisberedskap	5
Ansvar vid en kris.....	6
Kommunstyrelsen.....	6
Kommunstyrelseförvaltningen.....	7
Nämnderna.....	7
Kommunala bolag och förbund	7
Örebro kommuns organisation för krisledningsstöd	8
Ledning vid oönskade händelser	8
Organisation för krisledningsstöd	8
Krisledningsnämnd	8
Förvaltningarnas ansvar vid oönskade händelser	9
Verksamhetsspecifika krisledningsorganisationer	10
Aktivering av kommunens krisledningsorganisation	10
Tjänsteman i beredskap, TIB.....	10
Ledningsplats och teknisk utrustning.....	11
Dokumentation och rapportering.....	11
Avslut av organisation för krisledningsstöd	11
Utbildning och övning	12
Kompetens och förutsättningar för individer att ingå i krisledningsorganisationen	12
Regelbundna utbildningar och övningar	12
Utbildningar.....	12
Övningar.....	12
Övningsutvärdering.....	13
Rapportering	14
Mål för rapportering	14
Definitioner	15
Extraordinär händelse	15
Kris.....	15
Kris och extraordinär händelse	15
Krisberedskap.....	15
Samhällsviktig verksamhet	15
Geografiskt områdesansvar.....	16
Referenser	17

Hantering av extraordinära händelser

Bakgrund

I *Överenskommelse om kommuners krisberedskap 2019–2022* mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR)¹ redovisas att kommunerna ska ta fram en plan för hantering av extraordinära händelser.

Planen ska beskriva:

- hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelser
- hur kommunens organisation för krisledning ska bedriva samverkan och ledning i syfte att uppnå inriktning och samordning
- vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för samverkan och ledning som disponeras vid extraordinära händelser.

Syfte

Syftet med kommunens centrala krisledningsplan är att klargöra kommunens organisation och uppgifter vid en kris eller extraordinär händelse. Planen förtydligar ansvarsförhållanden inom Örebro kommun vid en kris. Dokumentet är kommungemensamt och reglerar den kommunövergripande krishanteringen. Med krishantering menas den operativa insats som utförs i huvudsak under en kris och är en del av kommunens krisberedskap.

Vad är en kris?

En kris är en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället, samt hotar grundläggande värden och funktioner. En kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och en normal organisation. En kris är en oväntad händelse utöver det vanliga, och för att lösa krisen krävs samordnade åtgärder från flera aktörer.²

En kris som föranleder att den centrala krisledningen aktiveras innebär förutom ovanstående även att:

- Det som inträffat eller hotar att inträffa är en kommunövergripande angelägenhet som berör flera av Örebro kommuns förvaltningar/bolag/förbund eller har betydelse för organisationens funktionalitet eller anseende i stort
- Det som inträffat eller hotar att inträffa är så brådskande att centrala stödfunktioner som kommunikation, säkerhet och liknande behöver prioritera om sitt arbete för att stötta de delar av kommunen som påverkas av händelsen.
- Det som inträffat eller hotar att inträffa kräver att insatser, resurser och kommunikation samordnas mellan olika delar av kommunens verksamheter.

¹ (Sveriges Kommuner och Regioner, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2018)

² (Justitiedepartementet, 2008)

Krishantering i Örebro kommun

Målsättningen med Örebro kommuns krisberedskapsarbete är att kommunens samlade resurser ska användas så effektivt som möjligt, även vid en oönskad händelse. En viktig del i det är att alla delar av kommunen arbetar med en helhetssyn och är medvetna om sin roll i den större organisationen samt kommunens utökade roll inom det geografiska områdesansvaret.

Arbetet ska utgå från:

- Ett mänskligt säkerhetsperspektiv
- Ett allriskperspektiv
- Ett preventivt förhållningssätt

Krisberedskapen ska ses som ett perspektiv, inte ett separat verksamhetsområde. Därför bör krisberedskap integreras i kommunens ordinarie processer för ledning, styrning och uppföljning samt i chefsutbildningar och andra kunskapshöjande åtgärder.

När en händelse inträffar ska arbetet vara organiserat så att kommunens samlade resurser används så effektivt som möjligt. För att uppnå det krävs att kommunen arbetar mycket med förebyggande och förberedande arbete när det inte är kris. Det arbetet finns beskrivet i kommunens *Strategi för krisberedskap*³.

Övergripande mål och inriktning för Örebro kommuns krisberedskap

Målet med Örebro kommuns krisberedskapsarbete är att kommunen ska ha en god förmåga att stå emot, anpassa sig till, klara av, återhämta sig från och lära sig av oönskade händelser.

Arbetet bör ske genom att:

- Minska risken för och konsekvenserna av identifierade oönskade händelser som kan leda till samhällsstörningar eller kris i Örebro kommun.
- Värna liv och hälsa för de som bor, vistas och verkar i Örebro kommun.
- Värna grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.
- Upprätthålla funktionalitet i samhällsviktiga verksamheter oavsett vad som inträffar.
- Hindra eller begränsa skador på egendom eller miljö.

Dessa mål är preciserade med utgångspunkt i de övergripande målen för Sveriges säkerhet och mål för samhällets krisberedskap⁴ och är de mål som Örebro kommun ytterst strävar efter inom ramen för krisberedskapsarbetet.

Grunden för det svenska krisberedskapssystemet vilar på att krisen ska hanteras i ordinarie förvaltningsstruktur och kompletteras sedan av tre principer.

Ansvar flyttar inte vid en kris. Den som har ansvaret under normala förhållanden har också ansvaret vid en kris. I enlighet med grundprinciperna för svensk krishantering ska en kris så långt som möjligt hanteras av den som drabbats.

³ (Örebro kommun, 2020)

⁴ (Regeringskansliet Stadsrådsberedningen, 2017)

- **Ansvarsprincipen** innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar även under krissituationer. Ansvaret inkluderar att vidta de åtgärder som krävs för att skapa robusthet och krishanteringsförmåga. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra.⁵
- **Likhetsprincipen** innebär att målsättningen under en krissituation ska vara att organisationen ska vara så lik den ordinarie verksamheten som det är möjligt. En strävan ska vara att så fort som möjligt komma tillbaka till ordinarie verksamhet.
- **Närhetsprincipen** utgår från närheten till det inträffade, både geografiskt och organisatoriskt. Händelsen ska hanteras där den inträffat av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Organisationen för kommunens krisledning bygger på kommunens ordinarie organisationsstruktur och beslutsvägar. Syftet med det är att säkerställa kompetens och underlätta omställningen från ordinarie verksamhet till krisledningsstöd. Krisledningsplanen ska tillämpas vid kriser som drabbar Örebro kommun och organisationsstrukturen gäller även vid höjd beredskap.⁶

Geografiskt områdesansvar

Örebro kommun har enligt lagen om extraordinära händelser⁷ även ett geografiskt områdesansvar. Det innebär bland annat att kommunen under en extraordinär händelse ska verka för att:

- olika aktörer i kommunen samverkar och samordnar planerings- och förberedelsearbetet
- de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer samordnas
- informationen till allmänheten samordnas⁸.

Ansvar vid en kris

I enlighet med ansvars-, likhets- och närhetsprincipen ska en kris inom Örebro kommun, så långt det är möjligt, hanteras av den förvaltning som drabbats.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens uppdrag vid oönskade händelser är att:

- samordna krisledningsstödsfunktioner i Örebro kommun,
- samordna hur resurser eventuellt ska fördelas/prioriteras för att hantera en oönskad händelse,
- samordna och sprida snabb, korrekt och tillförlitlig information
- samverka med interna och externa aktörer
- skapa förutsättningar för samverkan inom kommunens geografiska områdesansvar.

⁵ (Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap)

⁶ (Lag (1996:1470) om totalförsvaret och höjd beredskap)

⁷ (Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap)

⁸ (Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap)

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningen har som ordinarie uppgift att stödja kommunstyrelsen i rollen som styrande, samordnande och uppföljande organ. Inom kommunstyrelseförvaltningen ligger också många kammungemensamma stödfunktioner, som exempelvis ekonomi, kommunikation, säkerhet, HR och liknande. Dessa funktioner ingår i kommunens organisation för krisledningsstöd.

Nämnderna

Varje nämnds verksamhet ska upprätta en egen krisledningsplan för att kunna tillgodose effektiv krishantering. Planen ska beskriva ledningsstrukturerna vid kriser, hur en kris upptäcks och identifieras, samt hur de som berörs informeras. Planen bör följa kommunens gemensamma vägledning för krisledning och beskriva hur verksamhetens organisation fungerar tillsammans med kommunens gemensamma organisation för krisledningsstöd. Verksamhetens krisledningsplan ska revideras senast året efter att kommunens gemensamma krisledningsplan reviderats och fastställas av respektive nämnd.

Kommunala bolag och förbund

Varje bolag och förbund ska ha egna rutiner och planer för hur de hanterar en oönskad händelse. Dessa strukturer bör även beskriva hur bolagets eller förbundets krisorganisation är tänkt att samverka med Örebro kommun under en oönskad händelse eller samhällsstörning.

Örebro kommuns organisation för krisledningsstöd

I samband med eller vid överhängande risk för oönskade händelser kan kommunen behöva ställa om sin organisation för att snabbt möta ovanliga arbetsbelastningar. Behoven kan bestå dels i att det behövs mer resurser för att analysera en inträffad händelse och ta fram välgrundade beslutsunderlag, men det kan också handla om att öka resurserna för att verkställa beslut om exempelvis utrymning eller något liknande.

Ledning vid oönskade händelser

Beslutsmandaten och ansvaret för ledning kan inte flyttas inom kommunen, men de kan samlokaliseras och samarbeta närmare varandra än de gör till vardags.

Runt de beslutande funktionerna behöver kommunen organisera ett ledningsstöd som kan bistå beslutsfunktionerna i verkställande, kommunikation, representation vid samverkan och analys av det som inträffat. Denna funktion, som kan se olika ut vid olika händelser, kallar vi för *organisation för krisledningsstöd*.

Organisation för krisledningsstöd

Kommunstyrelseförvaltningen har genom säkerhetsenheten huvudansvar för organisation, uppbyggnad och utbildning av organisation för krisledningsstöd. Många centrala stödfunktioner som kan behöva ingå i organisationen för krisledningsstöd, exempelvis kommunikation, säkerhet, HR, ekonomi med flera är organiserade inom kommunstyrelseförvaltningen, men en del centrala kompetenser (exempelvis GIS- och kartfunktioner) och alla verksamhetsspecifika kompetenser ligger ute på olika förvaltningar. Organisationen för krisledningsstöd behöver därför hämta sin personal på olika håll i kommunen. Säkerhetsenheten har ansvar för att tillsammans med förvaltningarna identifiera och utbilda de olika kommunala funktioner som mest sannolikt kan behöva bemanna organisationen för krisledningsstöd.

Örebro kommuns organisation för krisledningsstöd aktiveras när centralt organiserade resurser som exempelvis säkerhet, kommunikation och HR behöver bistå en förvaltning, nämnd eller annan beslutsfattare.

Aktivering av organisationen för krisledningsstöd kan ske både genom direktkontakter med de verksamheter som är berörda, men också via tjänsteman i beredskap (TIB). Oavsett hur funktionen aktiveras ska TIB alltid underrättas när en del av krisorganisationen aktiveras. Att den centrala organisationen för krisledningsstöd aktiveras innebär inte att ansvaret för hanteringen av händelsen flyttas.

Krisledningsnämnd

Den förvaltning vars verksamhet berörs är också den instans som har det yttersta ansvaret för hantering av krisen. Undantag från detta kan dock förekomma vid en extraordinär händelse.⁹ Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.¹⁰

⁹ (Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.)

¹⁰ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Vid en extraordinär händelse kan krisledningsnämnden ta över beslutsmandatet från samtliga nämnder i kommunen för att påskynda den politiska hanteringen av händelsen.¹¹ I Örebro kommun är krisledningsnämnden detsamma som kommunstyrelsen. Under Kommunstyrelsen finns även ett krisledningsutskott, förkortat KLUT.

Förvaltningarnas ansvar vid oönskade händelser

Samtliga förvaltningar ska delta i och stötta organisationen för krisledningsstöd, oaktat hur stor effekt en oönskad händelse har på den egna förvaltningens verksamhet. Det kan handla om att sakkunniga på förvaltningen utbildas och övas för att kunna ingå i den gemensamma organisationen för krisledningsstöd.

Utöver det ska förvaltningen också ha en rutin för hur de skapar en effektiv ledning för att hantera oönskade händelser samt för hur personal på förvaltningen/i verksamheterna nås och hur information om en oönskad händelse sprids vidare till berörda verksamheter. Förvaltningens beredskapsrutiner ska ha en tydlig koppling till och vara väl kommunicerad till TIB-funktionen.

Förvaltningen ska även ha en initial förmåga att hantera en plötsligt inträffad oönskad händelse tills ett krisledningsstöd finns på plats. Förvaltningen behöver ha förmåga att definiera när en förstärkt förmåga för effektiv ledning ska aktiveras och på vems initiativ detta sker. När förvaltningen identifierar en sådan situation begär den stöd av organisationen för krisledningsstöd. Om många förvaltningar är i behov av detta stöd samtidigt kan det komma att samlokaliseras, helt eller delvis.

Vidare är det viktigt att förvaltningarna/verksamheterna har krisberedskapsrutiner, kontinuitetsplaneringar, reservrutiner och beredskap för att hantera störningar i sina specifika verksamheter, i synnerhet då dessa är att anse som samhällsviktiga. Denna hantering kan ske med stöd av organisationen för krisledningsstöd, men sakkunskap, specialister, överblick och ansvar för störningar i den egna verksamheten kommer alltid ligga på den ansvariga förvaltningen.

- Förvaltningarna ska själva kunna hantera initiala lägen. Det innebär till exempel att kunna saml information om vad som hänt inom den egna förvaltningen/verksamhet samt sammanställa och vidarekommunicera en lägesbild om situationen i den egna förvaltningen/verksamheten.
- Förvaltningarna ska kunna ta fram underlag för beslut samt fatta och verkställa beslut i fråga om händelser som ryms inom förvaltningens/verksamhetens eget sakområde och vanliga mandat.
- Förvaltningen ska kunna ställa om och prioritera resurser inom sin egen organisation.
- Förvaltningen ska kunna anpassa sin verksamhet så den klarar perioder av samhällsstörningar som exempelvis strömavbrott eller kokningsrekommendationer.
- Förvaltningarna ska kunna kommunicera ett behov av stöd från den gemensamma organisationen för krisledningsstöd om de hanterar en händelse som går utanför förvaltningens eget sakområde, eller en händelse där förvaltningens egna resurser inte är tillräckliga.

¹¹ (Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.)

- Förvaltningarna ska, i synnerhet vid händelser som inte har betydande påverkan på den egna verksamheten, bistå andra förvaltningar och den centrala krisledningsfunktionen med sakkunskap, personal och stöd.

För att undvika dubbelarbete ska kommunen alltid sträva efter att samorganisera krisledningsstödet i den mån det är lämpligt. Om flera förvaltningar hanterar en händelse samtidigt kan de beroende av händelsens art komma att dela på en del av eller hela krisledningsstödet.

Varje förvaltning ska ha en i förväg bestämd ledningsplats samt en reservledningsplats. Det ska också finnas en beskrivning av ledningsplatsens utformning och utrustning.

Verksamhetsspecifika krisledningsorganisationer

Det är upp till varje förvaltningschef att, i samråd med berörda verksamhetschefer, bedöma om det med tanke på verksamhetens art är lämpligt att ha krisplaner på enskilda verksamheter inom förvaltningen. I bedömningen ska särskild hänsyn tas till om verksamheten är samhällsviktig, samt i vilken utsträckning som störningar eller avbrott i verksamheten kan påverka samhällets skyddsvärden¹². I de fall en sådan plan tas fram ska den följa kommunens vägledning för lokala krisplaner.

Om ingen sådan plan tas fram ska det ändå på varje enskild enhet/verksamhet finnas beredskap och rutiner för första hjälpen och krisstöd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och särskilda risker.¹³

Exempelvis är det rimligt att tänka att verksamheter som enskilda gymnasieskolor, VA-verksamheter och vårdverksamheter bör ha krisberedskapsplaneringar enligt det övre stycket. Samtidigt är det rimligt att enskilda förskolor, ärendehanteringar som tillåter långa handläggningstider eller enskilda bibliotek endast har en enklare krisrutin enligt andra stycket.

Varje verksamhet har ett ansvar att förebygga och begränsa skador som kan uppstå i den egna verksamheten oavsett hur uppdelningen enligt styckena ovan gjorts. Om en störning ändå inträffar ska målsättningen vara att försöka bibehålla eller så snart som möjligt återgå till normal servicenivå och funktion och att samverka med andra både i och utanför kommunal verksamhet.

Aktivering av kommunens krisledningsorganisation

Tjänsteman i beredskap, TIB

Örebro kommuns krisberedskap upprätthålls av en tjänsteman i beredskap, TIB. TIB är kommunövergripande och bemannad av personal från kommunstyrelseförvaltningens säkerhetsenhet. Syftet med TIB är att säkerställa en kontaktväg till kommunens krisledningsfunktion för externa aktörer och att det finns en tillgänglig tjänsteman som vid behov kan aktivera krisledningen i Örebro kommun, även utanför kontorstid.

TIB ska meddelas så snart någon del av krisledningssystemet aktiveras. Informationen om att en kris hanteras i någon del av systemet ska samtidigt spridas enligt ordinarie linjeorganisation.

¹² (Regeringskansliet Stadsrådsberedningen, 2017)

¹³ (Arbetsmiljöverket, 1999)

TIB ersätter *inte* kommunens övriga jourverksamheter, så som socialjour, VA-jour, gatujour, fastighetsjour eller miljöjour. TIB är ingången till det centrala krisledningsstödet i kommunen. Även om en händelse inträffat och krisledningsstöd redan är aktiverat kvarstår alltid TIB:s roll som ingång i kommunen.

Ledningsplats och teknisk utrustning

Den centrala krisledningen kan vid behov samlokaliseras till en särskild ledningsplats. Denna ledningsplats samt reservledningsplatsen är i förväg utrustad med reservkraft och möjlighet till kommunikation via IP-telefoni, mobiltelefon samt RAKEL.

Dokumentation och rapportering

All hantering av oönskade händelser ska dokumenteras. Detta gäller oavsett om händelsen föranleder större insatser och förändringar i organisationen eller om den enkelt kan hanteras av någon enstaka person. Dokumentationen sker skriftligen och diarieförs. Händelserna ska också rapporteras till säkerhetsenheten.

Avslut av organisation för krisledningsstöd

Beslutsfattarfunktionerna avgör i samråd med verksamheter och stabschef när den centrala krisledningen ska avslutas.

När beslut om återgång till normal organisation har fattats ska följande beaktas:

- Att avvecklingen sker successivt
- Att behov av uppföljning av händelsen och stöd till drabbade fortsätter inom ordinarie organisation
- Personalens eventuella behov av ledighet, information och avlastande samtal ses över och följs upp
- Att händelsens dokumentation avslutas och hålls ordnad för att underlätta uppföljning
- Att krishanteringsinsatsen utvärderas och återrapporterats till säkerhetsenheten.

Utbildning och övning

Kompetens och förutsättningar för individer att ingå i krisledningsorganisationen

För att uppnå en god förmåga i arbetet med att förebygga, hantera och lära av oönskade händelser krävs en hög kompetens och förståelse för arbetssättet (stabsmetodik). En del av en sådan kompetens kan säkerställas genom övningar och externa eller interna utbildningar, som exempelvis stabsmetodikutbildning.

Därför är det viktigt att de funktioner som i förväg kan identifieras lämpliga för att bemanna kommunens organisation för krisledningsstöd är utbildade och övade.

För att detta ska vara möjligt behöver organisationen för krisledningsstöd i så stor utsträckning som möjligt definieras på individnivå. De individer som ska bemanna organisationen ska ha detta definierat som en del i sina ordinarie grunduppdrag och utbildning och övning för rollen i krisledningsstödet ska vara en del i den personliga utvecklingsplanen.

På samma sätt behöver varje förvaltning/verksamhet identifiera funktioner och i förlängningen individer som förväntas bemanna kritiska uppdrag i samband med störningar, och sedan utbilda och öva dem i enlighet med uppdraget.

Kommunstyrelsens säkerhetsenhet kan bistå med stöd kring utbildningsplanering samt genomförande av vissa utbildningar och övningar.

Regelbundna utbildningar och övningar

Utbildningar

Kommunen har årligen återkommande utbildningar i ledningsstöd vid kriser (stabsmetodik) och ledarskap vid kriser (stabschefsutbildningar).

De olika funktioner som ingår i organisationen för krisledningsstöd utbildas funktionsspecifikt löpande under mandatperioden.

En utbildning för beslutsfunktioner i krisledningsorganisationen genomförs minst en gång per mandatperiod.

Under varje mandatperiod genomförs utbildning med krisledningsutskottet, KLUT.

Övningar

Under varje mandatperiod genomförs övning med krisledningsutskottet, KLUT.

Under varje mandatperiod genomförs minst en kommungemensam övning där huvudfokus ligger på att organisationen för krisledningsstöd övas.

Varje förvaltning bör öva sina krisledningsfunktioner minst en gång per mandatperiod. Dessa övningar kan ske i samband med större övningar som regionala, kommungemensamma eller andra.

Örebro kommun strävar efter att delta i alla regionala eller läns-gemensamma krisledningsövningar.

Örebro kommun strävar efter att delta i aktörsgemensamma eller nationella övningar i så stor utsträckning som är möjligt.

Övningsutvärdering

Resultat eller slutsatser från övningar ska dokumenteras och återkopplas till deltagare i övningen och andra som kan beröras.

Rapportering

Kommunen ska vid en extraordinär händelse ge Länsstyrelsen lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder. Kommunen ska även informera Länsstyrelsen vid lokala händelser om de kan antas få spridning till andra delar av länet och eventuellt utvecklas till en extraordinär händelse.

Mål för rapportering

Mål för kommunens arbete med rapportering är att:

- kommunen har förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik som tillämpas nationellt för ledning och samverkan i kris
- kommunen har förmåga att ge Länsstyrelsen en samlad rapport om risker och sårbarheter i kommunen och om de lokala krisberedskapsaktörernas förberedelser inför en extraordinär händelse. Vidare har kommunen förmågan att ge Länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse
- kommunernas beredskapsfunktioner är samordnade med övriga relevanta aktörer avseende nätverk, teknik, och metodik för informationsdelning för att stödja samverkan i regionen vid en extraordinär händelse
- rapportering till Länsstyrelsen sker regelbundet via den årliga MSB-enkäten i februari, i samband med RSA-inlämning samt vid kommunuppföljningsbesök.

Definitioner

Extraordinär händelse

Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller en region.¹⁴

Kris

En kris är en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället och hotar grundläggande värden och funktioner. Kris är ett tillstånd som inte kan hanteras med normala resurser och organisation. En kris är en oväntad händelse, utanför det vanliga och för att lösa krisen krävs samordnade åtgärder från flera aktörer.¹⁵

Kris och extraordinär händelse

Begreppen kris och extraordinär händelse ligger mycket nära varandra. En händelse som är en kris kan samtidigt eller i ett senare skede också bli eller övergå till att vara en extraordinär händelse. Men en kris kan också vara en kris som trots att den är omfattande aldrig får så stor påverkan på samhällsviktig verksamhet att den uppfyller rekvisiten för att vara en extraordinär händelse. Definitionen av kris är dock så brett formulerad att det är svårt att föreställa sig att en händelse som är en extraordinär händelse inte samtidigt skulle vara en kris. Enligt Örebro kommuns tolkning ligger den stora skillnaden i begreppen hur stor påverkan på samhällsviktig verksamhet en händelse har. Att rekvisiten för en extraordinär händelse är uppfyllda är viktigt framförallt när det gäller eventuell aktivering av krisledningsnämnd.

Örebro kommun väljer att planera och förbereda hanteringen av kriser och extraordinära händelser enligt exakt samma principer och det är därför av mindre vikt vilken term som används i förebyggande perspektiv. I detta dokument kommer båda händelserna att rymmas i begreppet kris.

Krisberedskap

Krisberedskap definieras som förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer, och säkra kryptografiska funktioner.¹⁶

Samhällsviktig verksamhet

Definitionen av en samhällsviktig verksamhet är enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om kommuners och regioners risk- och sårbarhetsanalyser en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.

Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.¹⁷

¹⁴ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

¹⁵ (Justitiedepartementet, 2008)

¹⁶ (Justitiedepartementet, 2015)

¹⁷ (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2015)

Geografiskt områdesansvar

Kommuner skall inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att

1. olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas, och
3. informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.¹⁸

¹⁸ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Referenser

- Arbetsmiljöverket. (1999). Första hjälpen och krisstöd (AFS 1999:7), föreskrifter. Arbetsmiljöverket.
- Justitiedepartementet. (Mars 2008). Prop 2007/08:92 Stärkt krisberedskap- för säkerhets skull.
- Justitiedepartementet. (2015). Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.
- Lag (1996:1470) om totalförsvaret och höjd beredskap .
- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2015). MSBFS 2015:5 föreskrifter och allmänna råd om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser.
- Regeringskansliet Stadsrådsberedningen. (Januari 2017). Nationell säkerhetsstrategi.
- Sveriges Kommuner och Regioner, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (Oktober 2018). Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022. Stockholm: MSB/SKR.
- Örebro kommun. (Mars 2020). Strategi för krisberedskap 2020-2024. Örebro: Örebro kommun.